

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำมาสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร
  - 1.1 ประชากรที่สัมภาษณ์ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ประกอบด้วย นายกองดีการบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า รองนายกองดีการบริหาร

ส่วนตำบลเจ้าท่า สมาชิกสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน จำนวน 15 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า. 2553 : 10-12)

1.2 ประชากรที่ใช้ในการออกแบบสอบถามการมีส่วนร่วมต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 16 หมู่บ้าน จำนวน 6,565 คน (สำนักงานทะเบียนอำเภอกมลาไสย. 2553 : 5-15)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 16 หมู่บ้าน ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Yamane. 1973 : 727) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย การศึกษา และอาชีพลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนชุมชน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เฉพาะคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ทั้ง 3 ด้าน คือ การวางแผนชุมชน การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การวางแผนพัฒนาสามปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระดับการศึกษา และอาชีพ โดยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี แล้วนำเสนอข้อมูลโดยทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินการศึกษาจากแบบสอบถาม

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาสรุปเนื้อหาและแจกแจงคำตอบที่คล้ายคลึงกัน

สรุปผล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ตอบแบบสอบถาม อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 ด้านระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 27.20

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการวางแผนชุมชน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตามลำดับ

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสัมภาษณ์ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงและทำให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาของชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องทั่วถึงและรวดเร็ว ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรทั้งในส่วนของเทศบาลและชุมชนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ทำ สำรวจสภาพปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง สร้างความเข้าใจให้ประชาชนถึงความสำคัญของการพัฒนา จัดประชุมชี้แจงในแผนงานต่าง ๆ เพื่อความโปร่งใส และควรจัดให้มีการประชุมประชาชนเพื่อชี้แจง เหตุผลและความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้

เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมากเป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้ ก่อนที่จะดำเนินการวิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนแล้ว พบว่า ประชาชนขาดความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์เชิงลึกให้ประชาชนได้ทราบถึงวิธีการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเรื่องที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการเอง ประชาชนเป็นผู้คอยรับผลที่ได้จากการจัดทำแผนเท่านั้น แต่เมื่อได้ดำเนินการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เชิงลึกให้ประชาชนได้รับทราบ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้แก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อ ทำให้ประชาชนได้เกิดความคิดเปลี่ยนแปลงในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปีมากขึ้น ประชาชนการสนับสนุนและความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ที่จะต้องจัดอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ชุมชนเองได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ ด้วยการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่สะท้อนปัญหาและพัฒนาชุมชนให้เจริญต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายพันธ์ ภิรมย์กิจ

(2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกับกิจกรรมการที่ทางตำบลจัดขึ้น แจ้งความต้องการและให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นต่อตำบลและประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำบลถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเทียน จันสุข (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุและการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของตำบลโดยรวมไม่แตกต่าง สรุป ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในเขตตำบลกมลาไสยมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญตั้งแต่การเสนอความต้องการและความเดือดร้อนของตนเองต่อสมาชิกสภาตำบล ซึ่งอาจนำเสนอผ่านสมาชิกสภาตำบลที่ได้มีการออกเยี่ยมชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับขอเสนอต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลในการจัดโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถเสนอความต้องการของตนเองผ่านเวทีประชาชน ที่ทางตำบลตำบลกมลาไสยจัดขึ้นเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผนงบประมาณของตำบล เพื่อให้การจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

2.1 ประชาชนอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานของการศึกษา ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากจำนวนประชาชน

กลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนมีสัดส่วนที่แตกต่างกันและประสบปัญหาไม่เหมือนกัน แต่แนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่าในการให้ความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาหรือการได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเหมือนกัน ทุกอาชีพต่างก็ให้ลำดับความสำคัญในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันไป แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของทุกอาชีพย่อมแตกต่างกัน แต่การดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากจำนวนประชาชนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาชีพมีสัดส่วนที่ไม่เหมือนกัน และประสบปัญหาไม่เหมือนกัน การแก้ไขปัญหาหรือการได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่าเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกระดับการศึกษาต่างก็ให้ลำดับความสำคัญในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับการศึกษาย่อมไม่แตกต่างกัน จึงอาจเป็นสาเหตุ ที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับให้แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ด้านการวางแผนชุมชน ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนชุมชน และไม่ทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของแผนชุมชน เป็นเหตุให้ชุมชนมีการแบ่งแยกและขาดความสามัคคีภายในชุมชน เพราะเห็นปัญหาของกลุ่มตนเองเป็นสำคัญ และจากสาเหตุดังกล่าวนี้เอง ที่ทำให้ชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนชุมชน เนื่องจากคิดว่าเวลาปฏิบัติจริงก็ไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อยู่แล้ว และรู้สึกว่าการจำกัดการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน

3.2 ด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเช่นเดียวกันกับการวางแผนชุมชน และไม่ทราบว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคืออะไร ส่งผลให้ชุมชนละเลยที่จะศึกษาและทำความเข้าใจ ตลอดจนความต้องการ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนดังกล่าวก็ลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับระดับปัญหาในขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่ระบุว่า ชุมชนคิดว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง จากสาเหตุดังกล่าวจึงนำไปสู่ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

3.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนและเห็นว่าแผนพัฒนาสามปีดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้จริง รวมถึงการขาดความเชื่อถือของชุมชนที่มีต่อเทศบาล อันเนื่องมาจากผลการดำเนินงานของเทศบาลที่ไม่เป็นไป

ตามแผนและการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ลำช้า และที่สำคัญการขาดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในการแก้ปัญหา และการสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเองก็ไม่ต้องการให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ

จากผลการศึกษาดังกล่าวจะพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนต่าง ๆ เมื่อขาดความรู้ความเข้าใจ จึงขาดความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน อีกทั้งการดำเนินการตามระเบียบมีขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้าในขั้นการปฏิบัติ ทำให้ชุมชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมกับเทศบาล ที่สำคัญทัศนคติที่ชุมชนมีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า ทำงานล่าช้า การติดต่อประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่สะดวกและไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือตามที่ร้องขอ อีกทั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลเองก็ไม่มี การติดต่อกับชุมชนอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถรับสารข่าวสาร ปัญหาและข้อเท็จจริงในการวางแผนจัดทำได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น การแก้ปัญหาที่สาเหตุก็คือการสร้างความรู้ ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบถึงข้อดีข้อเสียของการร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนุช แสงวรุ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาตำบลเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทั่วไปของตำบล รวบรวมและจัดกลุ่มปัญหา ความต้องการของตำบล ศึกษา นโยบายของจังหวัดและอำเภอ กำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดแนวทางพัฒนาตำบล และกำหนดกิจกรรมตามโครงการ / งาน ผู้เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมทุกครั้ง ปัญหาที่พบ คือ ผู้เกี่ยวข้อง กับองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่น รับรู้ และเข้าใจระบบการวางแผนมากกว่าประชาชนทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดวิสัยทัศน์ในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ได้มีการศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตาม การที่กระทรวงมหาดไทยได้จำกัดจำนวนของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นไว้ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ประชาชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากถูกจำกัดจำนวน ดังนั้น การเพิ่มสัดส่วนของตัวแทนภาคประชาชนให้มีจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม หรือการจัดทำประชาพิจารณ์หลาย ๆ รอบในกระบวนการ

จัดทำแผนแต่ละครั้ง ก็จะเป็นอีกทางหนึ่งในการเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 การแก้ปัญหาในระยะเร่งด่วน องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่าต้องเร่งสร้างความเข้าใจและชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญในการวางแผนของชุมชน โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งถึงและรวดเร็ว

1.2 การแก้ปัญหาในระยะสั้น ควรมีการสำรวจสภาพปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง จัดประชุมชี้แจงในแผนงานต่าง ๆ เพื่อความโปร่งใส โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในสัดส่วนที่มากขึ้น

1.3 การแก้ปัญหาในระยะยาว เทศบาลต้องสร้างความคุ้นเคยกับประชาชน ใกล้ชิดและสม่ำเสมอ จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรทั้งในส่วนของเทศบาลและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ทำ แผนงานที่กำหนดไว้ต้องสามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและควรมีการเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

1.4 ข้อเสนอแนะที่พบจากการศึกษา ชุมชนและคณะผู้บริหาร สามารถใช้กำหนดกรอบในการดำเนินการของคณะผู้บริหาร ในการจัดกิจกรรมสนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี

1.5 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนและหลักสูตรอื่น ๆ รูปแบบการสื่อสารประสานสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในลักษณะนี้ เป็นการเฉพาะในระดับชุมชน เพื่อให้สามารถรับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ชัดเจนขึ้น รวมถึงเพื่อดูว่าระดับปัญหาการมีส่วนร่วมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะนี้ให้ครอบคลุมในทุกกิจกรรมที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สามารถจัดทำแผนต่าง ๆ ได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปีเพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY